

Uchwała nr 48/2025

Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN działającego przy
Wydziale II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN
z dnia 2 kwietnia 2025 roku

w sprawie stanowiska Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN

Na podstawie § 7 Regulaminu komitetów naukowych stanowiącego załącznik do uchwały Nr 37/2024 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 17 września 2024 r. w sprawie Regulaminu komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk, uchwała się, co następuje:

§ 1

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN przyjął stanowisko w sprawie poselskiego projektu ustawy o działalności stowarzyszeń felinologicznych i kynologicznych oraz organizacji hodowli kotów i psów rasowych (Druk nr 837).

§ 2

Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN z dnia 2 kwietnia 2025 r. stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uprawnionych do głosowania – 41 osób; głosowały – 30 osób.

Wyniki głosowania: Tak: 30; Nie: 0; Wstrzymuję się: 0.

§ 4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący KNZiA PAN

Prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski

Stanowisko
Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk
w sprawie poselskiego projektu ustawy o działalności stowarzyszeń
felinologicznych i kynologicznych oraz organizacji hodowli kotów i psów
rasowych
(Druk nr 837)

Hodowla psów i kotów rasowych jest mało uregulowana w polskim prawie i jednocześnie niedostatecznie nadzorowana. Próby poprawy ustawodawstwa dotyczącego hodowli psów i kotów rasowych, podjęte w 2011 roku, przyniosły skutki odwrotne do zamierzonych. Zamiast poprawy warunków utrzymania, wprowadzone zmiany prawne doprowadziły do legalizacji ośrodków hodowlanych, które nie spełniają podstawowych standardów dobrostanu zwierząt. Ponadto, wiele z tych hodowli funkcjonuje wciąż bez opracowanej na naukowych podstawach strategii hodowlanej, co negatywnie wpływa na zdrowie i jakość życia zwierząt oraz może prowadzić do nasilania się defektów genetycznych w populacjach psów rasowych. Obowiązujące przepisy nie określają minimalnych warunków utrzymania zarówno psów hodowlanych jak i towarzyszących. Brak jasno określonych norm utrudnia kontrolę ich dobrostanu. KNZiA PAN w pełni popiera cel projektodawcy, którym jest wspieranie odpowiedzialnej hodowli oraz ochrona dobrostanu kotów i psów rasowych.

Proponowana ustawa wprowadza obowiązek kontroli hodowli zrzeszonych w stowarzyszeniach, w zakresie zgodności z regulaminem hodowlanym oraz przyjętymi programami hodowlanymi. Wprowadzenie tego mechanizmu ma na celu zapewnienie, że hodowle będą funkcjonować w sposób zgodny z ustalonymi standardami, co powinno przełożyć się na poprawę warunków bytowych psów i kotów. Regularne kontrole umożliwią monitorowanie przestrzegania zasad dobrostanu zwierząt oraz wdrażanie odpowiednich strategii hodowlanych, co w dłuższej perspektywie przyczyni się do podniesienia standardów utrzymania.

Wprowadzenie jednolitych standardów dotyczących rejestracji stowarzyszeń hodowców psów i kotów rasowych przyczyni się do eliminacji problemu sprzedaży zwierząt o niepewnym pochodzeniu hodowanym bez należytej troski o ich zdrowie fizyczne i psychiczne. Proponowane regulacje zapewnią ochronę zwierząt przed nadmierną eksploatacją w pseudohodowlach oraz ułatwią Inspekcji Weterynaryjnej kontrolę dobrostanu psów i kotów rasowych.

W związku z powyższym, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN popiera inicjatywę legislacyjną mającą na celu uregulowanie hodowli psów i kotów rasowych. Jednocześnie zwracamy uwagę, że niektóre zapisy w projekcie ustawy

wymagają doprecyzowania lub zmiany, aby lepiej odpowiadały zamierzonym celom regulacji i zapobiegły ewentualnym niejasnościom w ich interpretacji.

W projekcie ustawy w art. 2. znajduje się zapis:

2) Kot rasowy definiowany jest jako zwierzę, którego trzy pokolenia przodków zostały wpisane do księgi rodowodowej prowadzonej przez stowarzyszenie wpisane do rejestru stowarzyszeń zrzeszających hodowców kotów lub psów rasowych.

5) Pies rasowy definiowany jest jako zwierzę, którego trzy pokolenia przodków zostały wpisane do księgi hodowlanej prowadzonej przez stowarzyszenie wpisane do rejestru stowarzyszeń zrzeszających hodowców kotów lub psów rasowych

Proponujemy usunięcie w punkcie 2) słów „lub psów”, a w punkcie 5) słów „kotów lub”. Zgodnie z art.4 punkt 4 rejestr wyraźnie rozróżnia stowarzyszenia hodowców kotów rasowych i psów rasowych, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w definicji psa i kota rasowego.

Art. 12 ust. 3 pkt 4 nakazuje stowarzyszeniom hodowców ujawniania na stronie internetowej wykazu hodowców w którym, zgodnie z Art. 13. mają się znaleźć imię i nazwisko hodowcy i adres prowadzonej hodowli. Dla hodowców prowadzących hodowlę amatorską posiadających jedno lub kilka zwierząt hodowlanych miejsce prowadzenia hodowli jest zarazem miejscem zamieszkania. Jest to sprzeczne z powszechnie obowiązującymi przepisami: pkt 2 RODO wskazuje, że jest to przekazanie danych osobowych poza organizację podmiotu, który jest odpowiedzialny za ich administrowanie i ochronę. Dane takie powinny być dostępne wyłącznie dla uprawnionych organów. W takim przypadku bezzasadny jest pkt 7) i 8) ust.1 art. 30

Art. 14 ust. 4 określa: Stowarzyszenie wpisane do Rejestru weryfikuje wiedzę hodowcy poprzez egzamin, który przeprowadza i ocenia powołana przez zarząd stowarzyszenia komisja egzaminacyjna. W tym kontekście ocena egzaminu powinna być rozumiana jako potwierdzenie posiadanej przez hodowcę wiedzy. Przepis wskazuje na konieczność przeprowadzenia egzaminu weryfikującego wiedzę, jednak nie precyzuje jego formy (ustnej, pisemnej, praktycznej) ani szczegółowego zakresu wymaganej wiedzy. Wprowadzenie jasnych wytycznych dotyczących struktury egzaminu oraz zakresu tematycznego mogłoby zwiększyć przejrzystość i skuteczność procesu weryfikacji kompetencji hodowców. Ponadto stosowanie ocen wydaje się nieuzasadnione, jeśli celem egzaminu jest jedynie potwierdzenie kompetencji hodowcy.

W art. 16 pkt 1 ppkt 11) szczegółowe zasady przeprowadzenia egzaminu z hodowcą i oceny, o której mowa w art. 14 ust. 4. należy wykreślić słowo „oceny”.

Art. 34 wprowadzający zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580) podaje w Art. 10 ust. 1 Prowadzenie hodowli przez hodowcę wpisanego do wykazu hodowców prowadzonego przez stowarzyszenie wpisane do rejestru stowarzyszeń zrzeszających hodowców kotów lub psów rasowych, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia ... o organizacji hodowli kotów i psów rasowych (Dz. U. poz. ...), lub utrzymywanie psa rasy uznawanej za agresywną wymaga zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza,

prezydenta miasta). Użyte w tym ustępie spójnika „lub” nakłada na hodowców obowiązek uzyskania zezwolenia władz lokalnych w każdym przypadku, co jest niezgodne z Art. 24. 1. procedowanej ustawy, który taki obowiązek nakłada na hodowców utrzymujących powyżej 20 zwierząt w wieku powyżej 6 miesięcy.

W artykule 2 ustawy, w którym określone są definicje używanych terminów, należy dodać definicję „dobrostanu zwierząt”, aby podkreślić, że jest to bardzo ważny element hodowli.

Art. 18 ust. 1 stanowi, że hodowca, który nie przestrzega warunków określonych w regulaminie hodowlanym lub programie hodowlanym, może zostać wykreślony z wykazu hodowców, o którym mowa w art. 12 ust. 1. W obecnym brzmieniu przepis przewiduje jedynie możliwość wykreślenia hodowcy z wykazu. Brakuje jednak mechanizmu umożliwiającego złożenie odwołania od tej decyzji. Taka regulacja dawałaby hodowcom szansę na obronę swoich praw i zapewnia większą transparentność procesu podejmowania decyzji, zwłaszcza w przypadkach, gdy decyzje o wykreśleniu hodowcy z wykazu stowarzyszenia mogą budzić kontrowersje lub wynikać z nieporozumień. Wprowadzenie procedury odwoławczej jest również korzystne z perspektywy prawnej, ponieważ minimalizuje ryzyko popełnienia błędów administracyjnych. Hodowcy zyskują pewność, że ich sprawy będą oceniane obiektywnie, a w przypadku niesłusznej decyzji, będą mogli podjąć odpowiednie działania.

W obecnych przepisach brakuje jednoznacznych regulacji określających czy jedna osoba może prowadzić więcej niż jedną hodowlę pod różnymi nazwami oraz czy istnieją ograniczenia dotyczące liczby hodowli zlokalizowanych w jednym miejscu. Wprowadzenie precyzyjnych przepisów w tym zakresie mogłoby zapobiec potencjalnym nadużyciom, zapewnić lepszą kontrolę nad warunkami utrzymania zwierząt oraz zwiększyć przejrzystość i odpowiedzialność w działalności hodowlanej.

Przepis dotyczący kontroli hodowli (art. 15 ust. 1) umożliwia przeprowadzanie niezapowiedzianych, jednak nie precyzuje konsekwencji dla hodowcy w przypadku negatywnej oceny. Należy doprecyzować zasady dotyczące ewentualnych sankcji oraz określić, czy hodowca otrzyma czas na poprawę warunków przed nałożeniem kar. Takie uregulowanie zwiększyłoby przejrzystość procedur kontrolnych i umożliwiło hodowcom dostosowanie się do wymagań.

W art. 27 dotyczącym zasad hodowli kotów należy doprecyzować limity dotyczące liczby miotów dla kotek hodowlanych. W przypadku suk precyzyjnie określono limity miotów, natomiast dla kotek podano jedynie ograniczenie wiekowe. Wprowadzenie jednoznacznych szczegółowych wytycznych dotyczących liczby miotów dla kotek hodowlanych przyczyni się do poprawy dobrostanu zwierząt oraz promowania etycznych praktyk hodowlanych.

W obecnym projekcie ustawy rozdział 3 Księgi hodowlane i rodowody (art. 22) brakuje precyzyjnych regulacji dotyczących uznawania rodowodów wydanych przez inne organizacje zagraniczne. Taka luka prawna może prowadzić do niekonsekwentnych decyzji, w tym arbitralnego odrzucania niektórych

dokumentów. Warto wprowadzić precyzyjne wytyczne, które określą zasady uznawania dokumentów, aby zapewnić przejrzystość i spójność w procesie rejestracji zwierząt hodowlanych.

Art. 28 ust. 1 stanowi, że powiatowy lekarz weterynarii odpowiada za kontrolę przestrzegania minimalnych warunków utrzymywania zwierząt. Jednak przepis ten nie precyzuje, jakie konkretnie warunki powinny być spełnione. W celu wyjaśnienia tej kwestii, należałoby odesłać do odpowiedniego aktu prawnego lub wskazać, który organ i na jakiej podstawie prawnej określa te minimalne wymagania.

W art. 28 brakuje sprecyzowania, w jakich okolicznościach powiatowy lekarz weterynarii może przeprowadzić kontrolę, czy jest to kontrola planowana, czy wyłącznie w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości. Ponadto nie określono, czy hodowca ma prawo do odwołania się od decyzji administracyjnej nakazującej usunięcie uchybień.

Art. 28 ust. 3 i 4 przewiduje obowiązek zawiadamiania stowarzyszenia o wykrytych uchybieniach, jednak przepisy nie określają, jakie konsekwencje dla hodowcy mogą wynikać z takiego zawiadomienia. Nie jest jasne, czy stowarzyszenie ma prawo wykreślić hodowcę z wykazu członków w związku ze zgłoszonymi nieprawidłowościami. Ponadto, projekt ustawy nie reguluje kwestii czy hodowcy przysługuje prawo do odwołania się od zawiadomienia skierowanego do stowarzyszenia. Brak tych regulacji może prowadzić do niejasności prawnych i potencjalnych nadużyć.

W art. 29 i 30 brakuje precyzyjnych wytycznych dotyczących proporcjonalności kar pieniężnych. Chociaż art. 32 wskazuje, że przy wymierzaniu kar należy brać pod uwagę różne czynniki, nie określono, w jaki sposób te czynniki mają wpływać na ostateczną wysokość kary. Może to prowadzić do subiektywnego stosowania przepisów i braku spójności w decyzjach.

Proponowana wysokość kar pieniężnych (od 2 000 zł do 10 000 zł dla hodowców oraz od 8 000 zł do 100 000 zł dla stowarzyszeń) jest stosunkowo wysoka. Jednak projekt ustawy nie zawiera przepisów regulujących możliwość odwołania się od decyzji nakładającej karę. Brak takiego mechanizmu może budzić wątpliwości co do zasadności i rzetelności procesu wymierzania kar.

Art. 34 pkt 1 wprowadza wymóg przeszkolenia psów ras uznawanych za agresywne. Jednak przepis nie precyzuje, jakie kwalifikacje musi posiadać osoba prowadząca szkolenie ani jakie standardy powinno ono spełniać. Brak tych wytycznych może prowadzić do różnic w jakości szkoleń i nieskuteczności w osiągnięciu zamierzonego celu.

Art. 37 nakłada na właścicieli psów ras uznawanych za agresywne obowiązek uzyskania zaświadczenia o przeszkoleniu w ciągu 6 miesięcy, jednak nie określa konsekwencji prawnych dla osób, które nie wywiążą się z tego obowiązku. Brak sankcji może skutkować brakiem motywacji do przestrzegania tego wymogu, co osłabi skuteczność przepisu.

Art. 38 i 39 wprowadzają 18-miesięczne okresy przejściowe, jednak przepisy nie precyzują, jakie konsekwencje będą dotyczyć hodowców, którzy po upływie tego

terminu nie dopełnią nałożonych obowiązków. Brak takich regulacji może prowadzić do niejednoznaczności w stosowaniu prawa i osłabiać skuteczność wprowadzonych przepisów.

Art. 30 ust. 1 przyznaje ministrowi możliwość nakładania kar na stowarzyszenia, jednak nie precyzuje, czy minister będzie sprawował stały nadzór nad ich działalnością. Brak takich regulacji może prowadzić do niejednoznaczności co do zakresu i częstotliwości kontroli, co z kolei może wpłynąć na skuteczność egzekwowania przepisów.

Wymóg opracowania i zatwierdzenia programów hodowlanych (art. 17) jest bardzo ważny dla zapewnienia wysokich standardów utrzymania. Programy te, powinny przeciwdziałać nieodpowiedzialnym praktykom, takim jak chów wsobny, który może prowadzić do chorób genetycznych. Uważamy, że w projekcie ustawy należy wprowadzić zapis dotyczący obowiązkowych badań genetycznych zwierząt hodowlanych, szczególnie w przypadku ras o podwyższonym ryzyku występowania chorób dziedzicznych. Takie działania przyczynią się do poprawy zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz ograniczenia rozprzestrzeniania się wad genetycznych.

Wprowadzenie jednolitych zasad hodowli, prowadzenia ksiąg hodowlanych oraz wydawania rodowodów jest krokiem w kierunku zwiększenia transparentności i odpowiedzialności hodowców za zwierzęta.

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN popiera projekt ustawy o hodowli psów i kotów rasowych, wskazując na jego potencjał w podniesieniu standardów hodowli i poprawy dobrostanu zwierząt. Niemniej jednak, w celu zapewnienia skuteczności regulacji, niektóre zapisy wymagają doprecyzowania, co umożliwi ich praktyczne wdrożenie.